

ZA

ZO

MA

DI

WO

DO

VR

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: MAX, REGIONAAL ARCHIEF ALKMAAR

HET VERHAAL VAN DE BLEEKNEUSJES

In aflevering 3 van *Langs de kust* doen Huub Stapel en Martin Hendriksma Noord-Holland aan. Ze bezoeken een voormalige kolonie voor 'bleekneusjes' in Egmond aan Zee.

Eind negentiende eeuw heerste er in onze steden enorme armoede. Velen stierven aan ziektes als cholera en tuberculose. In die tijd werd de kust alleen door de elite bezocht, voor wie er chique badhuizen waren gebouwd.

Koloniehuizen

"Een aantal rijke industriëlen kwam toen op het idee om arme kinderen uit die overvolle, stinkende steden naar zee te halen tijdens de zomervakanties", vertelt Martin Hendriksma, schrijver van het boek *Aan zee*. "Ze konden dan ook gezonde zeelucht inademen en werden ondertussen goed gevoed. Waarna ze als herboren zouden terugkeren naar huis. Het zou de maatschappij ten goede komen, omdat de kinderen voor ontsparing werden behoeft." In de serie wordt Egmond aan Zee aangedaan, waar meerdere koloniehuizen stonden. De komst van de 'bleekneusjes', zoals ze in de volksmond werden genoemd, werd door de bevolking toegejuicht. "Egmond was een arm vissersdorp en hun aanwezigheid betekende omzet voor de middenstand."

Hand in hand

Arme ouders in de steden konden hun kinderen vrijwillig opgeven. Die waren dan zes weken losgerukt uit hun vertrouwde omgeving en mochten alleen per post contact met thuis hebben. "Als kind moest je zien te overleven en werd je als een plofkip

behandeld", zegt Hendriksma. "Ze kwamen mager en bleek aan, waarna ze eerst werden gewogen. Daarna werden ze in zes weken tijd volgestopt. Zo moesten ze verplicht zes glazen gekookte melk drinken, met het vel erop." Toch bewaarden veel kinderen mooie herinneringen aan die tijd. "Er was veel ontspanning. Hand in hand

liepen ze zingend door het dorp. Op het strand deden ze spelletjes en zwommen in zee. Voor de meesten was dat hun eerste keer. Het was een heel andere wereld. Dat was het mooie element eraan."

20.45 LANGS DE KUST
NPO 2 (ZATERDAG)

Martin Hendriksma en Huub Stapel

INFORMATIEF